

„Ca acasă la tine/ nu-i nicăieri bine”

Începem să așteptăm sărbătorile de iarnă încă de la primele semne ale anotimpului rece. Se poate spune că le așteptăm pe următoarele încă de la terminarea celor în curs. Cea mai candidă așteptare e cea a copiilor, din motive știute doar de ei și de misteriosul moș Crăciun. După care urmează, probabil, bărbații și la urmă femeile, asta în ciuda proverbului „cea mai bună muiere, cel mai rău bărbat” – sugestie nedevelopată...

Gospodinele cunosc, prin urmare, cel mai bine detaliile tehnice ale sărbătorilor. Este momentul să pună în aplicare o grămadă de proverbe, dintre care se detașează acela cu „femeia are nouă suflete, ca pisicile”. Întreaga vânzoleală prin magazine și piețe poate purta sloganul „frunză verde ceapă coaptă/ și-aș mânca zăpadă friptă”. Nici o secundă nu trebuie uitat că „prin muncă și prin stăruință/ vei ajunge la dorință”. Problema muncii, întoarsă pe toate părțile, energizează, distribuie roluri și nu face concesii nici măcar la sfârșit de an, ba mai mult, nu iartă nici pe cel mai norocos, căci „găsești parale în drum și tot trebuie să le numeri”.

Primul tablou se conturează, prin urmare, pe câteva linii de forță: drumuri, magazine, daruri, globuri împăratești, listă de bucate. Urmează pregătirea festinului care, nu doar la români, poartă într-un fel amprenta unei treceri discutabile spre altceva. Momentele de răscruce strălucesc prin grandoare, sondează necunoscutul și tind să facă uitat și inutil trecutul. Numai după niște ani adunați se poate privi și înainte, și înapoi fără mânie, pentru că „giuvaergiul bun își cunoaște diamantul”.

Nu se mai iau în considerare detalii precum circulația gazului pe conductele din Rusia sau rolul gazelor de șist, fără să se piardă din vedere nici faptul că „friptura bună nu se face la fum”. Se trece la treabă, pur și simplu. Meniul este ambivalent, pentru că „băutura cere mâncare și mâncarea băutura”. Nu ajung tradiționalele bucate, se impune cel puțin o inovație, o surpriză, o versiune originală, o rețetă subțire sau mirodenii de soi. În acest scop, emisiunile educative pe teme gastronomice, unele realizate cu mare artă pe la teveuri, favorizează apariția bibliotecilor personale de tomuri de rețete, caiete-jurnal, dacă nu caiete de memorii sau literatură s.f. Conform acestei percepții, de la an la an, se pot aduna „bucate noi în gură veche”, fără a eluda faptul că „bucatele, ca și muierea, fără dresuri n-au gust”.

Acestea fiind pregătite, casele creștinilor se deschid sărbătorilor. Crăciunul reunește pe cei dragi, prilejuind amintiri și

planuri, dar mai ales promisiuni mărețe. Bunicii și părinții duc de fapt greul pregătirilor și cel mai adesea găzduiesc manifestările, repetând insistent: „ca acasă la tine/ nu-i nicăieri bine”.

Prin urmare, nu copiii sunt singurii implicați în această generală stare de bine: „când aud de sărbătoare/ joacă țărna sub picioare”. În ce-i privește pe cei care vor să ne scoată din perioadele de tranziție, moșul are tacticile lui străvechi, asemeni „copacului cu rădăcini adânci ce/ nu se teme de furtună”. Din real, devine fantastic.

O parte dintre copii acceptă discursurile moralizatoare, micile șantaje și povețele într-o primire pe drept de daruri râvnite. Cei care compun aceste discursuri au o idee tot mai vagă despre propria lor copilărie sau, adesea, repetă povețele pe care și ei le-au primit: „Copiii după părinți/ ca poamele după pom”. Unii dintre primitori constată, după o serie de daruri, că până la urmă tot se alege cu ceva, fie c-au fost sau nu cumiți și, după cum știm, „copiii, nebunii și omul beat vorbesc adevărul”.

Moș Crăciun are grijă de aproape toată lumea. Asta face parte din farmecul lui. De asemenea, e în pas cu moda. Promovează imagini și produse prin marketing și publicitate. Tolerant și harnic, a dat drumul și la proteste, mitinguri și manifestații. Oricum sunt degeaba! Iar ecranele mari și mici sunt asaltate, pe de altă parte, cu vrăjeli, cu fantasmagorii și cu panglic(ar)i de hârtie colorată. În școli și grădinițe, pe la serbări, se află câte ceva din trecutul lui Moș Crăciun. E misterios și ubicuu, se încăpățânează să circule cu sania trasă de reni, pe care adesea o parchează lângă bloc, imediat după colț, de aia nu se vede... Toate aceste lucruri au semnificația lor.

Ele ne întorc spre noi înșine, pregătindu-ne pe îndelete să ne reobișnuim cu amintirile dragi, cu miturile, cu povestea și să refuzăm înlocuirea lor prin... surogate. Dificilă operațiune, dar merită! Prea adesea, sărbătorile de iarnă ne atrag în vârtejul lor strălucitor, riscând să alunecăm pe suprafața lucrurilor și să uităm un alt proverb: „Bucură-te cu cei ce se bucură/ și plângi cu cei care plâng”. Tot televiziunile ne salvează de la această rătăcire de moment, defilând pe micile ecrane scene fără număr, înduioșătoare, cu oameni de bine care vizitează cămine de bătrâni și case de copii și lasă, acolo, câte-un cozonac: „n-duce anul/ ce-duce ceasul”. Fiecare știe după pielea lui cum e. În orice caz, ascultarea atentă a colindelor ne poate ajuta să înțelegem cât de necesar este, pe lângă toate celelalte, și lucrul acesta. Iar măsura și-o face fiecare după puterile lui.